

פרשת שמות

"איש וביתו באו" [א, א]

הם באו למצרים יחד עם בתיהם מארץ ישראל, כלומר, שהביאו אתם את בתי מדרשיהם ללמוד תורה, שכן בתי מדרשות שבחוץ לארץ ישנה בהם קדושת ארץ ישראל.

"ואלה שמות בני ישראל הבאים" [א, א]

סופי תיבות של "ואלה שמות בני ישראל הבאים הם: "תהלים" - לרמז, שבכל הצרות והמצוקות - מצרים - יש להשתמש בספר התהלים.

"ותמלא הארץ אותם" [א, ז]

כיון שנתמלאו בתי טרטיאות מהם, מיד גזרו עליהם שיפרשו מהם (ילקוט) כל כמה שהיהודים חותרים לחדור לעולם התרבות של הגויים, כך מתגברת יותר שנאת הגויים כלפיהם והם ממצויים חוקים שונים לבודד את היהודי ולהתרחק ממנו...

"ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף" [א, ח]

אילו היה יודע ומכיר את יוסף, את עברו ופרשת חייו, כי אז היה לומד לקח מזה, שדוקא כל האמצעים שהופעלו כדי להביא עליו רעה, הן על ידי האחים והן על ידי פוטיפר - הם היו הדרכים אשר הובילוהו אל פסגת ההצלחה והגדולה, וממילא היה חושש לענות ולהציק ליהודים, פן יגרום על ידי כך לגאולתם ועלייתם לגדולה.

"ותחיין את הילדים" [א, יז]

קשה, וכי המיילדות החיו את הילדים, הם הרי רק גרמו שהם לא ימותו? אלא, שלפעמים יש ילדים שמתים בלידה מיד עם צאתם לאויר העולם. וממילא חששו המיילדות שמא יחשדו בהן שהן המיתו את הילדים הללו, ולכן התפללו וביקשו מהשם יתברך כי גם הילדים שלא נועזו מטבעם לחיות יישארו גם הם בחיים, לבל יוטל עליהן כל חשד. וזהו שאמרה תורה: "ותחיין את הילדים"...

"ויהי כי יראו המיילדות את האלהים ויעש להם בתים" [א, כא]

המדרש מבאר שמכיון שיוכבד ומרים יראו את האלהים, זכו לבנים טובים והקימו בתים גדולים בישראל. מיוכבד יצאו משה רבנו ואהרן הכהן, וממרים יצא בצלאל אשר הקים את המשכן. ויש מפרשים שכיון שראה פרעה, שהמיילדות יראות את האלהים ואם ילכו לבתיהן של היולדות יוכלו לא למלא את פקודתו, לפיכך הקים בתי יולדות מיוחדים, ששם חייבות היו כל היולדות ללדת את ילדיהן, על מנת שיוכל לפקח בקפדנות על כל פעולותיהן...